

panel

Anadolu Müziğinde Koro Denemeleri, ve Öğretim Metodlarının Uygulanması

Abdurrahman TARIKÇI
ODTÜ Fizik Bölümü Yüksek Lisan Öğrencisi-THBT Üyesi

Her mesleğin kendine has bir takım bilgi beceri ve teknikleri vardır. Bir başka deyişle, meslek sahibi olabilmek için o mesleğin gereği özel bilgi beceri ve tekniklere sahip olmak gerekir. Bu durumun en gerekli olduğu durumlardan biri koro eğitimidir. Çünkü sadece tek bir meslek bilgisinin yeterli olamayacağı türden bir uğraşıdır koro eğitimi.

İlk olarak öğretmenlik ve de eğitmenlik mesleğinin bütün gereklerini tam anlamıyla (zaman zaman fazlasıyla) yerine getirmek zorundadır. İkinci olarak iyi bir müzisyen ve aynı zamanda koro müziği kültürü almış olması şarttır -gerek aktif koro üyeliği gerekse koro müziği bilgisi açısından-. Üçüncü olarak koristlerin ve (varsa) çalgıcıların nasıl davranmaları gerektiğini anlatabilecek gerekli bilgi ve görgüye sahip olması gerekmektedir. Bunlardan herhangi birinin yokluğu işleyişte bozukluğa yol açar.

Daha çok eğitim ve öğretim teknikleri üzerinde duracağım bu sunuda kısa bir koro eğitimine hazırlık dönemi tarifi, ardından da metodlardan bahsedeceğim.

Koro Kurulumu Öncesi

Herhangi bir eğitim kurumunun yapması gereken hazırlıkların benzeri hazırlıklar koro çalışmalarına başlamadan da yapılmalıdır. Koro çalışmalarının yapılabileceği bir yer ve çalışmaların sürdürülebilmesi için gerekli donanım. Ayrıca nasıl bir müzikal kimlik arandığı belirlenmeli ve buna uygun bir müfredat yazılmalıdır. Bu müfredat genel müfredat kimliği ile bağdaşır genişlikte ve özellikte olmalıdır.

Bunun ardından bu müfredatın ve müzikal kimliğin gerektirdiği nitelikteki elemanların seçimi gelir. Çünkü müzik, özellikle ses kullanımını içeren müzik, doğal birtakım yeteneklerin barındırılmasıyla başarılabılır. Bu yeteneklerin olmasının yanı sıra müfredat gereği ya da aranan müzikal seviye gereği ayrıca birtakım unsurlar da eleme de göz önünde bulundurulabilir.

Bu yapılan çalışmalar sonrasında evvelden yapılmış olan müfredat ve planlar ile uyumu gözetilip, gerekiyorsa bir takım değişiklikler yapılabilir.

Öğrenim Metodları ve Uygulamaları

Koristlerin ya da genel olarak toplu müzik icrası yapan kişilerin sosyal, bilişsel, ve psikomotor becerilerini kullanmalarını gerektirir. Birden fazla kişinin çalışmasını, geçinmesini, uyumlu olmasını, çalıştığı kişileri sevmesini ya da kendi dışındakileri dinlemesini vb. gerektirdiği için sosyal yetenekler; olanı kavramayı ve takip etmeyi, okuma-yazmayı vb. gerektirdiği için bilişsel yetenekler; söylemeyi, çalmayı vb. gerektirdiği için psikomotor yetenekler kullanılır. Dolayısıyla metod seçimi ayrı bir önem kazanmaktadır. Seçilen metod öyle olmalı ki bir çeşit aktivite öğretimi yapılırken diğer iki grup aktiviteye de gönderme yapabilmelidir.

Bir karmaşık durum içerisindeki öğrenciyi kaybetmemek için sürekli bir motivasyon kontrolü ve sürekli yeniliğe açık, kendini yenileyen metodlar geliştirilmeli. Şimdi uygulanabilir metodlardan olan "rol ve dramayı" inceleyelim:

Rol ve Drama

Az evvel bahsedildiği gibi koro üyelerinin motivasyonunu sürekli kılmak gerekir. Bunu yapmak için önce korist gibi olmak, onun gibi düşünmek başarılmalıdır. Bir anda "o" olunamayacağı için yapılabilecek ilk şey genel koronun hissini kavramaya çalışmaktır. Daha sonra koristlerden biri olunabilir, en sonunda da istenilen yöne kanalizasyon etmek için onlarla aynı şey yaşanıp, aynı şey yaşatılabilir.

Örnek I: Olan durumu kullanarak öteleme

Problem: Koristler aynı zamanda üniversite öğrencisi ve sınav dönemi olması nedeniyle oluşan yoğunlaşma güçlüğü

Yöntem:

Kendi başınızdan geçmiş bir sınav anısı anlatılır.

Alışılmadık bir durum içeren başka bir sınav anısıyla devam edilebilir (örneğin hocanı küfredmesi gibi).

İstendik davranışın yaratıcısının da benzer bir davranışı var (Cafer Ağalı da küfredemiş, hadi onun x türküsünü çalışalım) diyerekten konu üzerine ilgi toplanabilir.

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta koroya bu olayın içine alabilmektir, jestlerle mimiklerle, ses tonuyla vb.. Aksi takdirde büsbütün konsantre dağıtılabilir.

Örnek II: Olan durumu tersine çevirme

Problem: Geç toparlanma ve geç kalma

Yöntem:

"Geç kaldınız sıkıldım" ı oyna.

Korodan ilgisiz bir şeyden şikayetçi ol, kız (kapı sürekli açık gibi)

Etkiyi gözlemle

Burada can sıkıntısını oynarken çok dikkatli olmak gereklidir. Yoksa önce eğitimci sonra da koro kontrol dışı davranışlar sergileyebilir. İkinci önemli dikkat edilmesi gereken nokta da sinirlenilen şeyin koroyla tamamen ilgisiz olması. Bunu böyle yaparak herhangi bir kimseyi doğrudan suçlamamış, ona sadece sorumluluk yüklemiş oluruz.

Bu yöntemin başarısız bir uygulamasında ya da herhangi bir başarısızlık anında ilk yapılması gereken bir psikolog gibi gözlem yapmaktır. Örneğin toplu bir kontrol dışılık ya da performans bozukluğu durumu: Bu durumda ilk

yapılabilecek şey sorunu koroyla paylaşarak sorumluluk sahibi durumuna getirmektir. Böylelikle koro aktif hale de gelir. Paylaşım ayrıca koronun da problemi farketmesini sağlar.

İkinci bir sorun hali de tek tek problemlili kişilerin varlığıdır. Yine bu durum da gözlemleyerek anlaşılabilir. Bu sorunlu durum kişinin herhangi bir sıkıntısından olabileceği gibi yaşa bağlı dönemsel sorunlar da olabilir. Özellikle bir eğitim çalışmasının belirli bir yaştan altına seslendiği düşünülürse; koro eğitimcisinin ergenlik öncesi, ergenlik dönemi, ergenlik sonu ve gençlik dönemi hakkında tutarlı bir psikoloji bilgisine sahip olmasında fayda vardır.

Bu çeşit hallerde ise uygulanabilecek ilk akla gelen birkaç yöntem vardır. Bu yöntemlerin hepsi sorun halinin iyi bir gözlem ve anlaşılma süreci sonrasında uygulanmalıdır. Bu yöntemler:

- 1-Eğitimci sorunu kapatır, kendisi çekilip sorunun varlığını hissettir,
- 2-Eksiği doğrudan gösterir, yöntem önerir, (doğrudan)
- 3-Dolaylı bir üslup kullanılabilir (bu konuda şu çeşit sorunlar var gibi).

Konu Anlatımı İçinde Rol ve Drama Kullanımı

Konu anlatımı içinde rol ve drama metodunun kullanımı dört aşamalı olarak uygulanabilir:

AŞAMA I: Aışma, tanışma

- Bir süre tamıma ve tanıtma
- Koro müziğine bakışını ve içinde bulunduğu koroyla ne gibi bir çalışma yapmak istediğinin anlatılması
- Toplu bir davranış biçimi var mı anlamaya çalışma (erken gelip çalıp söyleme, içine

kapama, dışa kapama...var mı gözlemeleme)
-Tek tek tanıma (çok konuşma, konuşmama, dikkatsizlik ...var mı gözlemeleme)

AŞAMA II: Öğrenme ve anlama

-Gözlemlenen özelliklerine uygun örnekler sunma

Örnek I:

- 1.Erken gelip çalanlardan örnekleyip ses açma
- 2.İçine kapalı gruptan örnekleyerek sotto-voce öğretimi

Örnek II:

- 1.Çok konuşanı konuşturarak konuşma sesi ve söyleme sesi farkını gösterme
- 2.Dikkatsiz kimseyi doğrudan herhangi birşeyi anlatmak için kullanıp dikkat toplama

AŞAMA III: Uygulama

- Uygulamadaki düzgün performansların vurgulanması
- Başarısız durumlarda "kendini kandırma methodunu" uygulama

AŞAMA IV: Birleştirme ve yorum

- Çıkan ürünün müzikal anlamının belirtilmesi
- Çıkan ürünün sosyal anlamının belirtilmesi*
- Eserdeki duygulanım sürecinin bire bir yaşatıp yansıtırma

Bu yolla koro üyeleri hem iyi birer öğrenci, iyi bir müzisyen, ve iyi bir Anadolu Müziği dinleyeni-anlayanı olacaktır. Ayrıca sorumlu, anlama yetisi yükselmiş, dikkati yükselmiş kısaca her üç kümede de (sosyal, bilişsel, psikomotor) gelişmiş sağlıklı bireyler yetiştirilecektir.